

Шановні п'ятикласники! Тут ви можете знайти матеріали до уроків зарубіжної літератури на час дистанційного навчання.

26.11.2020 *Контрольна робота №2. Літературна казка*

Виконайте контрольну роботу за посиланням <https://forms.gle/e8Gh4nGMHmupWYgZ7>

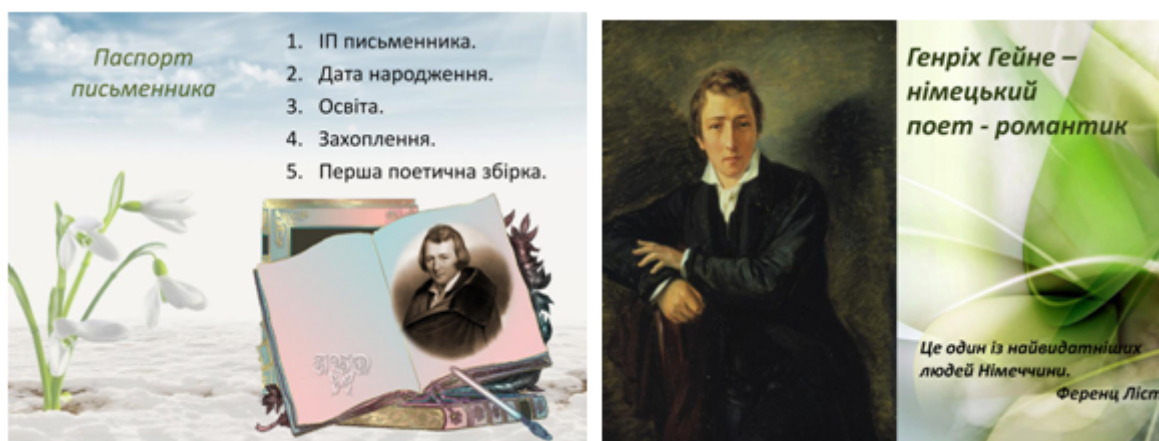
07.12 - 11.12.2020

ЗАВДАННЯ. Прочитайте оповідання Е.Сетона - Томпсона “СНАП”

Генріх Гейне «Задзвени із глибини...». Утілення краси весняної природи у вірші.

Замальовки природи можна знайти в кожному прозовому творі, але особливої краси вони набувають у поезії. Одні поети тяжіють до зображення окремих елементів пейзажу (наприклад: квітки, дерева, хмаринки тощо), а інші люблять масштабні картини природи. Та незалежно від предмета зображення - кожен вірш, якщо він створений справжнім майстром, відкриває нам, читачам, перлини краси нашої планети. Ми ознайомимося з творчістю відомого німецького поета ХІХ століття, співця природи Генріха Гейне, земляка великого Й. В. Гете.

Завдання. Прочитати матеріал підручника про творчість Г.Гейне, зробити паспорт письменника (питання у слайді)

Завдання. Прочитайте поезію Г. Гейне «Задзвени із глибини»

Символ - умовне позначення якого-небудь предмета, поняття або явища; художній образ, що умовно виражає суть певного явища (хліб-сіль - символ гостинності). Значення символу домислюється, тому його

сприйняття залежить від читачів. Символ багатозначний, дає велику свободу тлумачень.

Бесіда за змістом поезії.

- Яке ваше враження від прочитаного?
- Яким є настрій поетичного твору?
- У чому причина тихої печалі ліричного героя?
- Які кольори та барви переважають у вірші? Чому?
- Знайдіть художні засоби, що допомагають розкрити стан душі ліричного героя та красу весни.

Виразально - зображальні засоби в поезії

- Знайдіть епітети із тексту.
- Яку роль вони відіграють?
- Знайдіть в тексті метафори.
- Яка роль метафори? (*Оживляє пісеньку, робить її дієвою особою твору; створюю задушевний настрій*).
- Поміркуйте над символічним значенням образу троянди.

Завдання. *Охарактеризуйте ліричного героя. Яким ви його уявляєте?*

Важливим засобом розкриття внутрішнього стану душі ліричного героя є зображення природи.

В поезії чітко виражені два світи:

- світ ліричного героя;
- світ троянди.

Проаналізуйте кожен із цих світів.

Світ ліричного героя це:

Дзвін із глибини (душі), тиха печаль, мила пісенька весни, далина.

У світі ліричного героя переважають звукові образи:

У світі троянди переважають зорові образи:

Той дім, в квітах сад зелений, троянда.

- Кому передає піснею привіт ліричний герой?
- Кого уособлює образ троянди?
- Що символізує троянда?
- Коли квітнуть троянди?
- Поміркуйте, до якого дому посилає ліричний герой привіт.

Коментар. Проаналізувавши простір ліричного твору, можна стверджувати, що автор створив два світи - внутрішній(світ ліричного героя) та зовнішній, реальний (світ троянди).

У побудові вірша наявні два художні плани — реальний і чуттєвий, які розгортаються паралельно. У поезії відображено зовнішній та внутрішній світ. Не можна сказати, що ці світи знаходяться у жорсткому протистоянні. Світ ліричного героя є активним, емоційним, люблячим.

Другий світ троянди є статичним, без емоційним, байдужим. Світ троянди просто прекрасний і все. Ось в цьому основний конфлікт, різниця між двома світами. Але цей конфлікт згладжений, оскільки ліричний герой згадує свої давні почуття. Хоч Троянда не відповідає взаємністю, ліричний герой вдячний їй, що свого часу переживав прекрасне почуття кохання.

У світі ліричного героя переважають живі, чуттєві образи. Страждання героя нерозривно пов'язані з природою, а природа з ним. Автор використовує прийом **паралелізму**: те, що відбувається в природі, відбувається і з ліричним героєм. Світ троянди статичний, незмінний. Красивий - так. Але жорстокий. Немилосердний.

У вірші Г. Гейне «Задзвени із глибини...» майстерно зображується не тільки весняний пейзаж, але й почуття людини. Це свідчить про розвиток

традицій усної народної творчості, де через картини природи розкривається стан людської душі, переживання та емоції особистості.

Визначення теми та ідеї вірша.

Тема – прихід весни

Ідея – приємні спогади про колишнє кохання та рідний край

Зв'язок з фольклором

1. Вірші, що входять до циклу «Ліричне інтермецо», Гейне називав то «маленькими сентиментально - лукавими пісеньками», то «гумористичними піснями в народному дусі».

2. Більшість віршів збірки **за формою** нагадують народні пісні.

3. Написані як ліричний монолог – сповідь.

4. Відсутність складних метафор чи алегорій.

5. Мова віршів наближена до розмовної.

6. Активно використовуються паралелізм та питальні речення.

Г. Гейне так говорив про свої вірші: «Ці вірші належать до найсамобутнішого, що я написав»

Гейне намагався поєднувати у своїх віршах народну форму і сучасний зміст.

Гейне писав про відмінність своїх віршів від народної пісні: «Які чисті, які ясні ваші пісні, і всі вони — пісні народні. В моїх піснях, навпаки, певною мірою народною є тільки форма, а їхній зміст належить «цивілізованому» суспільству, скутому умовностями».

Завдання. Виконайте тест у зошиті

1.Пейзажем називають:

- а) опис зовнішності людини;
- б) опис внутрішнього облаштування приміщення;
- в) опис природи.

2.Ідея твору- це:

- а) текст літературного твору;
- б) подія чи кілька пов'язаних між собою подій, які складають основу твору;
- в) основна думка твору.

3. Тема художнього твору – це:

- а) будова художнього твору;
- б) коло життєвих явищ, зображених у творі;
- в) вислів, який виражає основну думку художнього твору.

4. У якому стані перебуває природа у вірші Й.В.Гете «Нічна пісня подорожнього»?

- а) у стані спокою;
- б) у стані радості;
- в) у стані піднесення.

5. Основна думка вірша Джона Кітса, виражена в словах :

- а) «Поезія землі не вмере ніколи»;
- б) «Мовчать серед гілок птахи»;
- в) «Зима в мовчання крижані поля заковує».

6. Як у віршах Джона Кітса та Й.В.Гете показано людину й природу?

- а) людина та природа протиставляються;
- б) людина та природа існують відокремлено;
- в) показано єдність людини з природою.

03.12.2020 *Гете «Нічна пісня подорожнього». Зображення взаємозв'язку різних сфер природи й людини в поетичному творі.*

Сьогодні ми переносимося до Німеччини XVIII століття, де створював свої поетичні шедеври видатний німецький поет, письменник, мислитель Йоганн Вольфганг Гете.

- Йоганн Вольфганг фон Гете – німецький поет, державний діяч, мислитель. *(випишіть у зошит)*
- Народився Гете 28 серпня 1749 в Франкфурт-на-Майні в багатій буржуазній сім'ї.
- Гете народився дуже хворобливою дитиною і все своє життя прагнув до пізнання здорового способу життя.
- Йоганн Гете займався фехтуванням та любив їздити верхи.
- Письменник грав на клавесині та флейті. Знав 6 іноземних мов.
- Кращі твори Гете були написані після 50 років. Проживши вісімдесят два роки, він став відомий завдяки своєму знаменитому шедевру «Фауст». *(випишіть у зошит)*
- Гете дуже любив фіалки. Він засівав насінням фіалок всі підходящі для цього вулиці рідного Веймара. Ці квіти німці досі називають «квітами Гете». А німецькі садівники вивели величезну кількість сортів запашної фіалки, названих ними в честь героїв творів Гете.
- Гете дуже любив грати в шахи.
- Гете працював тільки в герметично закритому приміщенні без найменшого доступу свіжого повітря. Гете терпіти не міг гавкоту собак, і запаху тютюнового диму.
- Гете помер від застуди. Він помер 22 березня 1832 року, рівно опівдні, тобто в час його народження. Останні слова Гете – «Будь ласка, закрийте вікно».
- На честь Гете названі кратер на Меркурії і мінерал гетит. *(випишіть у зошит)*

Завдання. Прочитайте вірш «Нічна пісня подорожнього»

Текстуальне дослідження вірша Й. В. Гете «Нічна пісня подорожнього». (усно)

- Які вас охопили почуття після прочитання вірша?
- Яка картина світу природи постає перед читачем у віші Гете? Аргументуйте прикладами з тексту.
- Які образи вас привабили найбільше? Чим?
- Визначте провідний настрій поезії Гете? *(Спокій в природі, неспокій людини, що знаходиться в дорозі. Ключ до розуміння цієї ситуації дає сам автор, назвавши свій вірш «Нічна пісня подорожнього»*
- «Нічна пісня подорожнього» — це вірш-враження. Ліричного героя вражає природа, що ніби заснула.
- Проаналізуйте образи природи у вірші. **Заповніть таблицю, використовуючи слова з вірша.**

Образи у вірші Гете «Нічна пісня подорожнього»

Зорові образи-картини	Слухові образи-картини	Образи-відчуття та емоції
Вершини нічна імла бір	пташиний грай (замовк) не чути шуму бору	вітрець, що не лине супокій

- Визначте тему вірша.
- Визначте художні засоби, що використовує поет.
- Який прийом використовує Гете? Довести на прикладах.
- (Природа ніби оживає)

Коментар. Для поета характерним є «олюднення» природи, сприйняття її як живої істоти. Цей прийом називається уособленням або персоніфікацією.

Словникова робота. (запишіть у зошитах і вивчіть)

Персоніфікація (уособлення) - уподібнення неживих предметів чи явищ природи людським якостям

Коментар. Тема природи в поезії Гете посідає провідне місце. Поет був упевнений у тому, що саме природа є основою життя, а людина – її невід’ємною частиною. Гармонія природи – це гармонія душі, яку не можна виміряти нічим. Для людини важливо не руйнувати, а навчитися розуміти все, що її оточує.

Коментар. Вірш Йоганна Вольфганга Гете у свій час надихав не тільки поетів, але й мав вплив на музикантів. Фрідріх Шуберт створив за мотивами вірша Гете музичну п'єсу. Ця мелодія була однією з улюблених видатного російського поета Михайла Юрійовича Лермонтова. Саме музика Шуберта спонукала Лермонтова звернутися до вірша Гете, за яким він і створив власну ліричну мініатюру «Из Гёте» (вірш більш відомий під назвою «Горные вершины...»).

Домашнє завдання: Вивчити напам'ять «Нічна пісня подорожнього».

02.12.2020 Джон Кітс «Про коника та цвіркуна». Поетизація образу природи у вірші, його ідея.

Прослухайте урок за посиланням

<https://youtu.be/XrKSte07BWg>

У переважній більшості поезій Джона Кітса виплескується ліричне почуття від споглядання картин природи і витворів мистецтва, нерозривно пов'язаних між собою. Шедеври мистецтва - теж складова частина природи, бо вони наслідок духовних і фізичних зусиль, таланту і праці людей. Картини природи в Кітса спокійні, гарні, осяяні літнім сонцем. Це луки, ліси, річки Англії. З уквітчаних пагорбів видно синьо-зелений океан, теж безмежно спокійний. Кожна квітка має свій характер, свою яскраву чи ніжну барву. Над ними в'ються бджоли і метелики, в небі літають ластівки, бринить спів жайворонка. Все оповите спокоєм, дихає нічим не обмеженою свободою і миром. Одним із найвідоміших творів ранньої поезії Кітса став прозоро-простий своїми образами й глибокий за думкою вірш «Про коника та цвіркуна».

Прочитайте вірш «Про коника і цвіркуна» або прослухайте за посиланням

<https://youtu.be/sJoLlqm5tI>

Пейзаж — опис природи будь-якого незамкненого простору зовнішнього світу; види пейзажу різноманітні за змістом (лісові, степові, морські, міські тощо) і призначенням у творі (утілення почуттів, думок, настроїв; розкриття образу; вираження позиції автора тощо).

Запитання до вірша. (усно)

- v На скільки частин ми можемо умовно поділити вірш? Чому?
- v Доведіть, що у першій частині показано картину спекотного літнього полудня.
- v Який образ у перших двох строфах виступає на передній план? Аргументуйте відповідь.
- v Доведіть рядками із тексту, що у другій частині показана картина суворої зими.
- v Хто не кориться зимі? Про що він нагадує?
- v В яких рядках звучить ця думка?

Теорія літератури (вивчити визначення)

Епітет - це особливе художнє означення, яке надає означуваним словам особливої художньої забарвленості й наповненості: веселі промінці, грайливий дощик.

Метафора (перенесення) — один з основних тропів поетичного мовлення. В метафорі певні слова та словосполучення розкривають сутність одних явищ та предметів через інші за схожістю чи контрастністю: Осінній вечір морозом дихав.

Уособлення - вираз, що дає уявлення про яке-небудь поняття або явище шляхом зображення його у вигляді живої особи. Часто уособлення застосовується при зображенні природи, яка наділяється тими або іншими людськими рисами: Грім розсердився.

Тема - узагальнена основа змісту художнього твору, те, про що в цілому йдеться в ньому.

Ідея - головна думка, що служить узагальненим вираженням змісту всього твору й містить у собі оцінку зображених у ньому життєвих явищ.

Тема вірша «Про коника та цвіркуна» - зображено образ коника, який своїм співом нагадує про життя, що не припиняється ні на мить.

Ідея вірша «Про коника і цвіркуна» – «поезія землі не вмере ніколи», «поезія землі не оніміє» (Це краса вічної природи, яка чудова будь-якої пори року).

Тестові завдання (виконайте у зошиті, питання не переписуйте)

1. Англійський письменник, майстер поетичного пейзажу:

- А) Джон Кітс;
- Б) Джордж Байрон;
- В) Г. Гейне.

2. Джон Кітс народився:

- А) Парижі;
- Б) Лондоні;
- В) Римі.

3. Де поховано Джона Кітса:

- А) Парижі;
- Б) Лондоні;
- В) Римі.

4. Цілісний текст - віршований твір:

- А) Пейзаж;
- Б) Оповідання;
- В) Вірш.

5. Опис природи будь якого незамкненого простору зовнішнього світу:

- А) Пейзаж;
- Б) Оповідання;
- В) Вірш.

6. Комаха, яка тертям крил створює тріскучі звуки:

- А) Джміль;

Б) Цвіркун;

В) Метелик.

7. Місце, відведене для косіння трави на сіно:

А) Луг;

Б) Сіножать;

В) Галявина.

8. Тема вірша «Про коника та цвіркуна»:

А) Людини;

Б) Кохання;

В) Природи.

9. У творі протиставляється :

А) День і ніч;

Б) Зима і літо;

В) Весна і літо.

10. Де відпочиває коник, стомившись від веселощів?

А) У затінку стебла;

Б) У лісі;

В) У хаті.

11. Запишіть види пейзажів (3 – 4 приклади):

— Джон Кітс у своєму вірші змалював конкретні слухові образи, кожному з яких протиставив протилежне звучання: спів птахів — мовчання птахів; довгий танок коника — перерва в співі; голоси літа — мовчання зими. Звукові образи літа протиставлені образам мовчання, пов'язані із зимовим періодом природи. Лише пісня цвіркуна немає протиставлення. Коли замовкає серед зимового мовчання цвіркун, у пам'яті починає звучати пісня коника. Остання пара звукових образів увиразнює основну думку вірша Дж. Кітса і про те, що «поезія землі не вмере ніколи».

Домашнє завдання. Навчитися виразно читати вірш Дж. Кітса. Заповніть таблицю, обираючи звукові образи з перекладів (українською і російською).

<i>Звуки літньої природи</i>	<i>Звуки зимової природи</i>

11.11.2020.

Повторіть вивчений матеріал з теми "Фольклор. Народні казки"

Виконайте контрольну роботу за посиланням.

<https://forms.gle/R6Fps4P7MgyuRRcC7>

02.11 - 07.11.2020

Тема: Літературна казка. Світ казок О.С.Пушкіна - **запишіть у зошит тему**

1. Повторення вивченого про народні казки (усно)

- Які твори усної народної творчості вам відомі?
- Які твори називають казками?
- Як створюються народні казки?
- Пригадайте головне правило казок.
- Які види казок ви знаєте?
- З яких частин складаються казки?

Робота над поняттям "літературна казка".

- Літературна казка з'явилася не як наслідок колективної творчості, її написав конкретний автор (Карло Коллоді "Пригоди Піноккіо", Г.К.Андерсен "Снігова Королева", Льюїс Керрол "Аліса в Країні Чудес".)
- Ми не тільки знаємо, хто написав ту чи іншу казку, ми відчуваємо присутність автора у ній. Автор не приховує свого ставлення до героїв, до того, що відбувається. Автор сміється, співчуває, жаліє, співпереживає.

- Літературна казка створюється у писемній формі.
- У казці літературній наявні побутові подробиці, часто вказано час і місце, де відбуваються події (із казки "Попелюшка" ми дізнаємося про тогочасну моду; про те, що Малюк і Карлсон мешкають у Стокгольмі, а Аліса - у Країні Чудес).
- Літературна казка може бути не тільки прозовою, а й віршованою ("Казка про мертву царівну та сімох богатирів" О.Пушкіна).
- Літературні казки умовно поділяються на дві групи:
 - казки, в основу яких покладені фольклорні твори (казки Ш.Перро);
 - власне авторські казки (А.Ліндгрен "Пеппі Довгапанчоха").

Завдання. Знайдіть у підручнику і випишіть у зошит визначення поняття літературна казка.

Завдання. Прочитайте казку О.Пушкіна або прослухайте її за посиланням <https://youtu.be/aHqEW5u2nrQ>

Перевіримо, чи уважно ти читав(ла) казку. Дай відповідь (усно) на наступні запитання:

1. Коли у цариці народилася дочка?
2. З ким зла цариця – мачуха була весела, жартівлива?
3. Як звали жениха царівни?
4. Чому цариця розсердилася на дзеркальце?
5. Що цариця наказала Чорнявці, своїй служниці?
6. Чому служниця не виконала наказу злої цариці?
7. Куди потрапила царівна?
8. Хто був другом царівни, коли богатирі їхали з дому?
9. Чому царівна відмовила усім богатырям, коли ті сваталися до неї?
10. Чим пригостила Черниця царівну?
11. До кого звертався Єлисей за допомогою, щоб розшукати наречену?
12. Від чого загинула зла мачуха – цариця?

